

**ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА
НА ДФ „РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ)
ГЛОБАЛЕН БАЛАНСИРАН ФОНД“,
ОРГАНИЗИРАН И УПРАВЛЯВАН ОТ
„КЕЙ БИ СИ УПРАВЛЕНИЕ НА
ИНВЕСТИЦИИ“ ЕАД**

Съдържание

ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА ДФ „РАЙФАЙЗЕН (БЪЛГАРИЯ) ГЛОБАЛЕН БАЛАНСИРАН ФОНД“, ОРГАНИЗИРАН И УПРАВЛЯВАН ОТ „КЕЙ БИ СИ УПРАВЛЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИИ“ ЕАД	1
1. Въведение	4
2. Функции и дейност на отдел “Управление на риска”	4
3. Дефиниции за риск	5
4. Измерване на Рискови Експозиции	6
4.1. Измерване на Валутен Риск.....	6
4.2. Измерване на Лихвен риск	6
4.3. Измерване на Ценови Риск.....	6
4.4. Измерване на Кредитен риск и риск на насрещната страна	6
4.5. Измерване на Ликвиден Риск	7
4.6. Метод за изчисление на общата рискова експозиция	7
4.7. Стратегия за управление на рисковете	8
<i>Стратегия за управление на рисковете, свързани с дейността на фонда, включва:</i>	8
4.7.1. <i>Пазарен риск (валутен, лихвен и ценови):</i>	8
4.7.2. <i>Кредитен риск (контрагентен, сетълмент, инвестиционен)</i>	8
4.7.3. <i>Ликвиден риск</i>	8
4.7.4. <i>Операционен риск</i>	8
Лимити за кредитен, лихвен, валутен и ликвиден риск	8
5. Действия в случай на превишение на одобрените лимити	9
6. Деривативни финансови инструменти	9
6.1. Определения.....	9
6.2. Цели, принципи и ограничения.....	10
7. Управленски отчети изготвяни от “Управление на риска”	11
7.1. Оперативен отчет.....	11
7.2. Месечен отчет	11
7.3. Отчет за НС	11
8. Контролни функции на УД “Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД	12
9. Отчитане на нередности и настъпили инциденти	12
10. Отговорности и роля на “Нормативно съответствие” в процеса по управление на риска	13
11. Счетоводни процедури по управление на риска	13
12. Административни процедури	14
13. Препратки към други документи	15
14. Заключителни разпоредби	15
Приложение I	16
Приложение II	16
Принципи и Стратегия за управление на операционните рискове:	19
1. Въведение:	19
2. Цел.....	19
3. Идентифициране на операционният риск и оценка на риска	19
3.1. Рискови категории (класификация на операционните събития) - първо измерение на модела	19
3.2. Бизнес процеси/функции	25
3.2.1. Продажби	25
3.2.2. Обработка и документиране	25
3.2.3. Администриране и операции	26
3.2.4. Други дейности	26
3.2.5. ИТ и инфраструктура	27
3.2.6. Финансов контрол и Счетоводство	27
3.2.7. Контрол	28
3.2.8. Управление на човешките ресурси	28
3.2.9. Административни услуги	28
3.2.10. Непрекъсваемост и възстановяване при бедствия и аварии	29

3.3. Бизнес линии	29
4. Оценка на риска	29
5. Преглед на операционния риск	30
6. Редуциране на риска	30
7. Сценарийни анализи	30
8. Отчитане на риска.....	30
9. Стратегия за развитието на управлението на операционния риск.	30
10. Провеждане на стрес тестове.....	31

1. Въведение

Правилата за управление на риска са приложими за инвестициите на ДФ “Райфайзен (България) Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” (“Фонда”), организиран и управляван от УД “Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД (“КБСУИ”). УД действа от името и за сметка на Фонда. Правилата подлежат на периодичен преглед от УС на КБСУИ като текущото изпълнение и постигнатите резултати ще бъде докладвани не по-малко от веднъж месечно на УС и НС.

2. Функции и дейност на отдел “Управление на риска”

Управление на риска е йерархически и функционално независимо от оперативните звена на управляващото дружество, като е подчинено и се отчита пред управителния съвет на УД.

(Изм. с решение на УС на едноличния собственик на управляващото дружество от 20.07.2022г.) Отговорните лица за управлението на риска трябва да притежават подходяща квалификация за изпълнение на възложените им дейности, съгласно вътрешните правила на „Кей Би Си Банк България“ ЕАД и разпоредбите на ЗДКИСДПКИ.

Отговорното лице за управлението на риска осъществява следните функции:

1. разработва и прилага системата за управление на риска на всяка колективна инвестиционна схема;
2. изпълнява правилата и процедурите по управление на риска;
3. гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на колективната инвестиционна схема, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна съгласно ЗДКИСДПКИ;
4. консултира управителния орган на управляващото дружество относно определянето на рисковия профил на всяка колективна инвестиционна схема;
5. докладва редовно пред управителния орган на управляващото дружество и на лицата, осъществяващи надзорни функции, когато е приложимо, относно:
 - а) съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложена всяка управлявана от него колективна инвестиционна схема и одобрените рискови профили на тази схема;
 - б) съответствието на всяка колективна инвестиционна схема с вътрешната ѝ система за ограничаване на риска;
 - в) адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци;
6. докладва редовно пред управителния съвет на УД, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложена всяка колективна инвестиционна схема и за текущите или предвиджани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия;
7. извършва преглед и подпомага организацията и процедурите за оценка на извънборсовите деривативи по чл. 49 от Наредба № 44 от 20.10.2011г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове (“Наредба № 44”).

Управляващото дружество осигурява на служителя “Управление на риска” съответните правомощия и достъп до цялата информация, необходими за изпълнение на функциите му.

3. Дефиниции за риск

Кредитен Риск

Възможността от намаляване на стойността на експозицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани в емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност. Кредитния риск бива три вида: контрагентен, сетълмент и инвестиционен.

- **Контрагентен:** рискът от възникване на загуби, поради невъзможност на насрещната страна да изпълни задълженията си по сключения договор.
- **Сетълмент:** рискът, възникващ от възможността договорният фонд да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като той е изпълнил задълженията по дадени сделки към този контрагент.
- **Инвестиционен:** рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие е обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др.

Пазарен Риск

Този термин включва възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и др. Компонентите на пазарния риск са:

- **Лихвен риск:** рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга поради изменение на нивото на лихвените проценти.
- **Валутен риск:** рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута спрямо лева или еврото (докато съществува валутен борд и курсът EUR/BGN (евро-лев) е фиксиран на ниво 1 евро = 1.95583 лева).
- **Ценови риск:** рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

Ликвиден Риск

Възможността да се реализират загуби или пропуснати ползи от наложителни или принудителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия (като например ниско търсене при наличие на свръхпредлагане)

Операционен Риск

Операционен риск е рискът от загуба, произтичаща от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития.

Операционно събитие е събитие, което може да доведе до отрицателен икономически резултат и/или до допълнителни разходи и до отклонение на реализираните от очакваните резултати от дейността.

Загуба от операционно събитие е финансовият ефект, свързан с проявление на операционни събития и следва да бъде регистриран.

Всяко операционно събитие задължително се докладва на служител “Управление на риска”, който води подробен регистър за всички такива събития за последваща проверка и по своя преценка уведомява УС/НС (Приложение II).

Всички служители на КБСУИ задължително се запознават с приетите принципи за управление на операционния риск и се задължават да докладват на служител “Управление на риска” съгласно Приложение II.

Риск от концентрация

Възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към клиенти, групи свързани клиенти, клиенти от един и същ икономически отрасъл и/или географска област, или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

4. Измерване на Рискови Експозиции

4.1. Измерване на Валутен Риск

Валутният риск се измерва чрез използването на историческата волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото спрямо нетната валутна експозиция.

Съгласно правилата на фонда не могат да бъдат откривани експозиции във валути различни от български лев и евро, така че фондът няма да бъде изложен на валутен риск докато съществува валутен борд и 1 евро е фиксирано за 1.95583 лева.

4.2. Измерване на Лихвен риск

Лихвеният риск се измерва чрез изчисляването на дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. Управляващото дружество използва метода на модифицираната дюрация, за да измери лихвения риск свързан с всяка ценна книга, базирана на лихвен процент, като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси базирани на облигации, както и инструменти на паричния пазар.

Съгласно правилата на фонда активите му не могат да бъдат инвестирани в експозиции изложени на лихвен риск.

4.3. Измерване на Ценови Риск

Съгласно правилата на фонда могат да бъдат закупувани само дялове на главната КИС, съответно ценовият риск ще бъде измерван и управляван от главната КИС, така че фондът ще бъде изложен на ценови риск само косвено, което изключва прилагането на краткосрочна и дългосрочна стратегия за управлението му.

4.4. Измерване на Кредитен риск и риск на насрещната страна

(Изм. с решение на УС на едноличния собственик на управляващото дружество от 20.07.2022г.) В съответствие със стандартите и политиките на „Кей Би Си Банк България“ ЕАД измерването на

кредитния риск се осъществява чрез анализ на емитентите, на база на финансовите отчети, капиталовата структура, обезпечението на емисията (в случай, че има такава), управлението и репутацията на емитента, присъдения му външен кредитен рейтинг. В допълнение се следят и експозицията към емитента като процент от НСА и кредитната дюрация. При кредитната дюрация, подобно на модифицираната, се оценява чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти, дължаща се на промяна на кредитните спредове.

Рискът на насрещната страна се измерва чрез положителната пазарна стойност на сделката сключена със съответния контрагент. Този риск е значителен при извънборсовите деривати (OTC Derivatives), тъй като сетълмент по сделката се урежда директно с насрещната страна. УД счита риска на насрещната страна за незначителен при борсовите контракти, тъй като клиринговата къща играе роля на насрещна страна, а контрагентите са задължени да поддържат минимално изискуеми средства по марджин сметка в клиринговата къща, гарантиращи извършването на дължимото плащане.

4.5. Измерване на Ликвиден Риск

Измерването на Ликвиден риск се базира на исторически анализ на входящите и изходящи парични потоци, свързани с дейността на фонда. Този анализ служи за определяне на минималния праг от пари и парични еквиваленти в портфейла на фонда. Осигуряването на дневна ликвидност от главната КИС, като изискване за поддържане на минимален праг от пари и парични еквиваленти, предвидено в правилата на фонда, в дава възможност на фонда да удовлетворява обратни изкупувания, като преведе сумата на обратното изкупуване в срок до 4 (четири) работни дни след датата на изпълнение на поръчката за обратно изкупуване, но не по-късно от 10 (десет) дни от датата на подаване на нареждането.

4.6. Метод за изчисление на общата рискова експозиция

За да гарантира, че общата експозиция, свързана с деривативните инструменти, в които ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” е инвестирал средствата си, не надхвърля общата нетна стойност на портфейла и съгласно чл. 43 от ЗДКИСДПКИ, ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” изчислява общата си рискова експозиция, като комбинира собствената си пряка рискова експозиция към деривативни финансови инструменти с максималната обща експозиция към деривативни финансови инструменти на главната КИС, предвидена в устава, съответно в правилата и, пропорционално на размера на инвестицията си в главната КИС.

Съгласно правилата на фонда могат да бъдат закупувани само дялове на главната КИС и да бъдат държани ликвидни средства, т.е. фондът няма да може да инвестира пряко в деривативни финансови инструменти. Съгласно правилата на главната КИС, тя има възможност за инвестиции в деривативни финансови инструменти, като по този начин единствената експозиция в деривативни финансови инструменти на ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” може да бъде само косвена, като частта от общата рискова експозиция, която възниква в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти и следва да не надвишава нетната стойност на активите на Фонда.

УД “Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД изчислява общата рискова експозиция на ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” един път дневно, по метода на стойността под риск.

При прилагането на техники и инструменти за ефективно управление на портфейла по чл.42 ЗДКИСДПКИ, включително споразумения за обратно изкупуване, с цел създаване на допълнителен ливъридж или излагане на пазарен риск, при изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда управляващото дружество взема предвид и тези сделки.

Общата стойност на експозицията на Фонда, свързана с деривативни финансови инструменти, не може да бъде по-голяма от нетната стойност на активите му. Когато прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар съдържат вграден деривативен инструмент, експозицията на Фонда към този деривативен инструмент се взема предвид при изчисляването на общата рискова експозиция.

Споразуменията за временно заемане на средства, сключени от УД, съгласно чл.27 ЗДКИСДПКИ не се включват при изчисляването на общата рискова експозиция.

4.7. Стратегия за управление на рисковете

Управляващото дружество прилага стратегия за управление на всички рискове, свързани с дейността на Фонда.

Стратегия за управление на рисковете, свързани с дейността на фонда, включва:

4.7.1. Пазарен риск (валутен, лихвен и ценови):

- Съгласно правилата на фонда не могат да бъдат откривани експозиции във валути различни от български лев и евро, така че фондът няма да бъде изложен на валутен риск докато съществува валутен борд и 1 евро е фиксирано за 1.95583 лева, което изключва прилагането на стратегия за управление на валутния риск;
- Дяловете на захранващата КИС са деноминирани в лева, а дяловете на Главната КИС са деноминирани в евро. Валутният риск от промяна в стойността на валутната двойка EUR/BGN не се хеджира, докато има наличие на валутен борд и фиксиран валутен курс за евро-лев.
- Съгласно правилата на фонда активите му не могат да бъдат инвестирани в експозиции изложени на лихвен риск, което изключва прилагането на стратегия за управление на лихвения риск;
- Съгласно правилата на фонда могат да бъдат закупувани само дялове на главната КИС, съответно ценовият риск ще бъде измерван и управляван от главната КИС, така че фондът ще бъде изложен на ценови риск само косвено, което изключва прилагането на стратегия за управлението му.

4.7.2. Кредитен риск (контрагентен, сетълмент, инвестиционен)

- проследяване стойността и честотата на неприключилите сделки с даден контрагент на база на предоставена информация от главната схема;
-

4.7.3. Ликвиден риск

- Ежедневен мониторинг на нуждата от ликвидни средства и спазване нормативните изисквания за ликвидност

4.7.4. Операционен риск

- Определяне на насоки за идентифициране, оценка, наблюдение, контрол и намаляване на операционния риск, свързан с дейностите на Фонда, както и определяне на организационната структура заета с практическото прилагане на системата за управление на операционния риск.

Лимити за кредитен, лихвен, валутен и ликвиден риск

Фондът не поддържа тези лимити, защото се управлява централно от Главна колективна инвестиционна схема, организирана и управлявана от Райфайзен Капиталанлаге-Гезелшафт М.Б.Х.-Виена, която прилага съответните лимити за видовете риск.

5. Действия в случай на превишение на одобрените лимити.

Всички превишения могат да бъдат само до законоустановените ограничения за всеки отделен фонд на КБСУИ. Не се разрешава одобряване на превишения, които биха довели до нарушение на инвестиционните ограничения.

При нарушение на законоустановените лимити по причини извън контрола на УД се предприемат приоритетно мерки, чрез сделки за продажба (но не по-късно от 2 месеца от възникване на нарушението), с което се привеждат активите в съответствие с инвестиционните ограничения. В срок от 7 дни от възникване на нарушението УД уведомява комисия по надзора, като предоставя информация за причините за възникването му и предприетите мерки за отстраняването му.

6. Деривативни финансови инструменти.

6.1. Определения

Дериватът (деривативният финансов инструмент) представлява:

- финансов инструмент, който не представлява собственост, но носи права или задължения за придобиване или преотстъпване на собственост върху :
валути, акции, облигации, индекси, стоки, лихви, и други базови активи;

Кол опцията представлява:

- дериват, който не представлява собственост, но носи права за придобиване на собственост върху валути, акции, облигации, индекси, стоки, лихви, и други базови активи;

Пут опцията представлява:

- дериват, който не представлява собственост, но носи права за преотстъпване на собственост върху валути, акции, облигации, индекси, стоки, лихви, и други базови активи;

Фючърс представлява:

- стандартизиран борсов дериват, който фиксира задължението да се купи/продаде валута, акции, облигации, индекси, стоки, лихви, и други базови активи при определена цена на определена дата в бъдещето;

Форуърд представлява:

- извънборсов деривативен инструмент, който фиксира задължението да се купи/продаде валута, акции, облигации, индекси, стоки, лихви, и други базови активи при определена цена на определена дата в бъдещето;

Лихвеният Суап представлява:

- финансова деривативна операция, при която страните по нея се договарят да обменят парични потоци през определен период от време, базирани върху различни лихвени проценти;

Варант представлява:

- ценна книга, която изразява правото за записване на определен брой ценни книжа по предварително определена или определяема емисионна стойност до изтичането на определен срок.

6.2. Цели, принципи и ограничения

Настоящите правила относно деривативните финансови инструменти осигуряват възможността на договорния фонд във всеки един момент да наблюдава и измерва риска по позиции и съотношението му към общия рисков профил на портфейла на колективната инвестиционна схема.

Основните принципи, които УД “Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД следва при наблюдаване и измерване риска по позиции на ДФ "Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд" са, както следва:

- Спазване на изискванията на Наредба № 44 от 20.10.2011г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, Правилата на договорния фонд и Проспекта за публично предлагане на дялове на договорния фонд;
- Контрол, следене и оценка на дериватите, придобити от договорния фонд и тяхното влияние върху стойността на портфейла на фонда;

Спазването на изброените по-горе принципи имат за цел осигуряването на защита на правата и интересите на притежателите на дялове от ДФ "Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд", както и изпълнението и спазването на законовите и вътрешните нормативни актове.

За нуждите на управление на риска КБСУИ приема за адекватни следните стратегии, свързани с деривативни инструменти:

- Фондът няма да инвестира пряко в деривативни финансови инструменти като възможност за хеджиране на позициите на Фонда

Управляващото дружество следва да спазва нормативните ограничения за позиции в деривативни инструменти спрямо размера на активите на дружеството.

За да гарантира, че общата експозиция, свързана с деривативните инструменти, в които ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” е инвестирал средствата си, не надхвърля общата нетна стойност на портфейла и съгласно чл. 43 от ЗДКИСДПКИ, ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” изчислява общата си рискова експозиция, като комбинира собствената си пряка рискова експозиция към деривативни финансови инструменти с максималната обща експозиция към деривативни финансови инструменти на главната КИС, предвидена в устава, съответно в правилата и, пропорционално на размера на инвестицията си в главната КИС.

Съгласно правилата на фонда могат да бъдат закупувани само дялове на главната КИС и да бъдат държани ликвидни средства, т.е. фондът няма да може да инвестира пряко в деривативни финансови инструменти. Съгласно правилата на главната КИС, тя има възможност за инвестиции в деривативни финансови инструменти, като по този начин единствената експозиция в деривативни финансови инструменти на ДФ “Райфайзен (България) Глобален Балансиран Фонд” може да бъде само косвена, като частта от общата рискова експозиция, която възниква в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти следва да не надвишава нетната стойност на активите на Фонда.

7. Управленски отчети изготвяни от “Управление на риска”

7.1. Оперативен отчет

Отчетът се изготвя ежедневно за нуждите Портфолио мениджмънта, вътрешния одит и членовете на УС и като минимум съдържа следното:

- Използваемост и нарушения (ако има такива) на вътрешни и законови лимити;
- Класификация на значимостта на нарушенията на вътрешни и законови лимити и поставени срокове за премахването им;
- Размер на експозицията в деривативни финансови инструменти;
- Структура на фонда по отделни позиции.

7.2. Месечен отчет

Отчетът се изготвя ежемесечно за нуждите Портфолио мениджмънта, вътрешния одит и членовете на УС и като минимум съдържа следното:

- Списък на нарушенията на вътрешни и законови лимити през предходния месец и предприети мерки за премахването им;
- Преглед на текущи стойност на изчисляваните рискови индикатори;
- Преглед на ликвидността на разположение за обратни изкупувания;
- Преглед на операционни събития през предходния месец и предприети мерки;
- Преглед на отчета за ликвиден риск, нарушени лимити и предприети мерки.

7.3. Отчет за НС

Отчетът се изготвя при провеждането на всеки Надзорен Съвет на УД и като минимум съдържа следното:

- Оценка на идентифицираните нарушения на вътрешни и законови лимити, предложени мерки за премахване и изпълнението им;
- Списък на идентифицирани нови рискове;
- Оценка на адекватността и ефективността на методите за измерване на рисковете;
- Оценка на адекватността и ефективността на правилата за управление на риска;

За целите на коректното и своевременно представяне на отчетите, служител “Управление на риска” е подпомагано от всички служители на КБСУИ.

8. Контролни функции на УД “Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД

УД “Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД извършва оценка, контрол и периодичен преглед на:

1. адекватността и ефективността на вътрешните правила за управление на риска, както и на мерките, процесите и техниките по чл. 44 – 46 от Наредба 44 от 20.10.2011г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове;
2. степента на спазване на правилата за управление на риска и изпълнението на мерките, процесите и техниките от страна на управляващото дружество по чл. 44 – 46 от Наредба 44 от 20.10.2011г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове;
3. адекватността и ефективността на мерките, предприети за отстраняване на недостатъците в процеса на управление на риска.

Управляващото дружество уведомява комисията по финансов надзор за всяка съществена промяна в процеса на управление на риска.

9. Отчитане на нередности и настъпили инциденти

Отчитането на нередности и настъпили инциденти има за цел да:

- спомага за изграждането на информационна база за загуби, предизвикани от операционен риск;
- спомага за подобряване на процеса по управление на риска и възможностите за ограничаване чрез подобряване информацията за реалната цена на операционния риск.
- спомага за периодичното измерване и контролиране на разходите възникнали в следствие на операционен риск.
- Спомага за навременното реагиране при значителни операционни инциденти
- Да приведе в съответствие изискванията на нормативната уредба на ниво функционална единица
- Спомага за синхронизиране на процеса по събиране на данни и отчитане.

Политиката по управление на риска изисква незабавното отчитане на инциденти, които са значими, имат заплашителен характер, имат отношение към репутацията на дружеството, имат незаконно или осквернително действие.

С цел повишаване ефективността по управление на риска, КБСУИ има изградена вътрешна информационна система за регистриране на операционни събития. Служител “Управление на риска” на КБСУИ има задължението при възникване на операционно събитие да отрази пълното описание на операционния риск.

При откриване на грешки, нередности, неправилна употреба, измами или злоупотреба, във връзка с дейността на Фонда, се докладва незабавно в писмена форма на УС на КБСУИ по установения вътрешен ред.

В Приложение II “Видове събития водещи до загуба” е изложено подробно описание на събитията водещи до операционен риск.

10. Отговорности и роля на “Нормативно съответствие” в процеса по управление на риска

Служител, отговорен за “Нормативно съответствие” на КБСУИ извършва поне веднъж годишно проверка на процеса по управление и измерване на риска, която включва най-малко проверка на:

- пълнотата на документацията, свързана с правилата по управление на риска и организацията на отдел “Управление на риска”;
- отчитането на оценките на риска в ежедневното управление на риска и целостта на управленската информационна система;
- процеса на одобрение на методите и системите за оценка на риска;
- обхвата на основните рискове и утвърждаване на всички съществени промени в процеса на измерване на риска;
- точността и пълнотата на данните за позициите, точността и уместността на допусканията за волатилност и корелация, както и точността на оценката и изчисленията за чувствителност към риск;
- съвместимостта, навременността и надеждността на източниците на данни, включително независимостта на информационните източници;
- резултатите от тестовете за валидност и точност на използваните методи.

Служител, отговорен за “Нормативно съответствие” на КБСУИ докладва незабавно в писмена форма на УС на КБСУИ при откриване на грешки, нередности, неправилна употреба, измами или злоупотреба във връзка с дейността на Фонда.

11. Счетоводни процедури по управление на риска.

Основна цел на счетоводните процедури е адекватното събиране, обработване и представяне на достоверна, систематизирана и навременна информация за степента на риск, на която е изложен Фонда

Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск пред УС на КБСУИ е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира рискът от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на Фонда.

Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на Управлението на риска на КБСУИ. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете е необходимо съгласуваност с всички отдели в КБСУИ.

Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са следните:

- Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси, като се спазват принципите залегнали в МСС, МСФО и националното законодателство.
- Осигуряване на необходимия информационен поток към служител, отговорен за „Счетоводство и Финансов контрол”;
- Навременност на подаваната информация към служител “Счетоводство и Финансов контрол”;

- Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
- Активно взаимодействие с „Управление на риска” и другите звена на КБСУИ за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск;
- Наличие на програмни продукти, целящи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
- Организационната структура на “Счетоводство и Финансов контрол ” е в съответствие с нуждите на КБСУИ, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
- Ежедневно осчетоводяване на всички операции, начисления и преценка на финансовите инструменти в портфейла на Фонда, управляван от КБСУИ, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
- Ежедневно извличане, предоставяне на други отдели и на ръководството на КБСУИ, както и анализ на информацията за оценка на рисковете. Ежедневно изготвяне на НСА и аналитична обратна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневните справки;
- Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в „Счетоводство и финансов контрол ”;
- Възможност за контрол на дейността от служител „Нормативно съответствие” и УС на КБСУИ;
- Надеждно съхраняване на хартиените носители на информация чрез осигуряването на подходящи помещения за това.

12. Административни процедури.

Правилата, уреждащи вътрешната организация и отговорностите, трябва да осигуряват и съдържат:

- идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в КБСУИ да поеме определена отговорност;
- ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на КБСУИ;
- политики и процедури за разрешаване и одобряване;
- политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;
- политики и процедури за достъп до информацията;
- правила за управление на човешките ресурси

Административни процедури необходими за осъществяване дейността на КБСУИ са:

- Процедура за одобряване или коригиране на вътрешните правила;
- Наличие на система за вътрешен контрол;
- Поредица от действия на служители, във връзка с осъществяване дейността на КБСУИ, съобразно издадения му лиценз;
- Упълномощване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на КБСУИ;
- Процедура за създаване, функциониране и управление на данните и документите в КБСУИ, включително и тяхното архивиране;

- Администриране и управление на информационната система;
- Правила и отговорни служители за уведомяване на КФН относно дейността на КБСУИ.

Във вътрешните правила КБСУИ регламентира случаите на конфиденциалност при работа с вътрешна информация, както и нормите за поведение на служителите по отношение на клиентите на КБСУИ, в случаи, когато услугата, искана от клиент, се отнася до инвестиция, информацията за която не е публично достояние.

13. Препратки към други документи

Тези правила са изготвени във връзка с уредените в Наредба № 44 от 20.10.2011г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове. .

14. Заключителни разпоредби

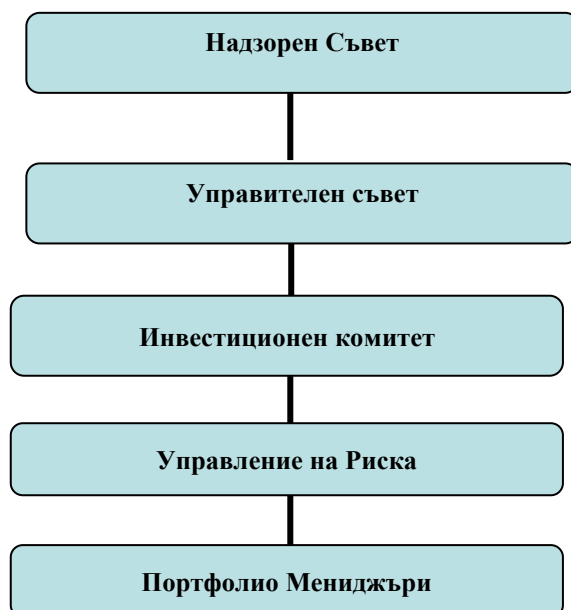
За всички въпроси, които не са изрично уредени в тези Правила, намират приложение разпоредбите на ЗДКИСДПКИ и останалото приложимо законодателство.

В случай на несъответствие между разпоредби на тези Правила и на нормативен акт, прилага се последният, без да е необходимо изменение в Правилата, освен ако това изрично не се предвижда от нормативния акт или тези Правила.

Тези правила са актуализирани и приведени в съответствие с изискванията на Наредба № 44 от 20.10.2011г. за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, във връзка с одобрените от КФН проспекти и правила, съгласно които Фондът има право да сключва репо сделки за покупка или продажба на финансови инструменти.

Приложение I

Йерархия във вземането на решения на КБСУИ и нива на отговорности. Действия в случай на превишение на одобрените лимити

Нива на отговорности/вземане на решения:

Портфолио-мениджърът – управлява отделни портфейли съгласно законовите ограничения и одобрените проспекти на Фонда, следвайки правомощията, изброени по-долу.

Портфолио-мениджърът е с първо ниво на оторизация.

В случай на несъответствия с нивата на правомощия Портфолио мениджърът информира, представяйки подробни обяснения, риск мениджъра, инвестиционния комитет, УС и НС.

Риск мениджърът е последващо, второ ниво на оторизация след Портфолио - Мениджъра.

Последващи нива на оторизация са **Инвестиционният комитет и Разширеният ИК**. В случай на несъответствия с нивата на правомощия Инвестиционният комитет информира УС и НС, представяйки подробни обяснения. ИК се свиква регулярно. Протокол от заседанието на ИК се представя на УС.

Управителен Съвет

Нивата на правомощия на УС са следните:

УС утвърждава промени във всички лимити. Протоколът от заседанието на УС следва да бъде докладван на НС най-късно на следващия работен ден. Решенията се вземат с квалифицирано мнозинство.

Надзорен Съвет:

Надзорният съвет е последният и най-висш орган, оторизиращ промените в инвестиционната и рисковата политика. Решенията се вземат с квалифицирано мнозинство.

Приложение II

Видове събития, водещи до загуба

Минимални характеристики за регистриране на събитие

Таблица № 1

Категория за вид събитие	Определение
Вътрешни измами	Загуби, дължащи се на умишлени действия с цел измама, неправомерно придобиване на собственост или заобикаляне на нормативната база или вътрешните правила на компанията, с изключение на събития, свързани с дискриминация, които включват поне едно вътрешно лице
Външни измами	Загуби, дължащи се на умишлени действия с цел измама, неправомерно придобиване на собственост или заобикаляне на нормативната база от трети лица
Безопасност на труда и работен процес	Загуби, възникващи от действия, които са в несъответствие с нормативната база и правилата, отнасящи се до работния процес, безопасността на труда, здравните услуги, от плащания по искове за обезщетения и от събития, свързани с дискриминация
Клиенти, продуктови и бизнес практики	Загуби, възникващи от неумишлено или небрежно изпълнение на служебните задължения към определени клиенти (вкл. изисквания за доверителност и правилен подбор), или от естеството или характеристиките на продукта
Повреди на физически активи	Загуби, възникващи от повреждане или разрушение на физически активи от природни бедствия или други събития
Прекъсване на дейността и системни сривове	Загуби, възникващи от прекъсване на дейността или системни сривове
Изпълнение, доставка и управление на процеси	Загуби, възникващи от неуспешна обработка на транзакции или лошо управление на процеси, засягащи контрагенти или доставчици

Минимални характеристики за регистриране на събитие

Таблица № 2

Вътрешен номер	Уникален номер на събитието в базата от данни за операционен риск
Събитие/причини	Описание на събитието/загубата, включително причините, довели до него
Сума на загубата	Посочва се сумата на понесената от дружеството загуба.
Неотчетена загуба	Частта от загубата, която още не е осчетоводена
Окончателен размер	Да/Не (Статус)
Пряко възстановена загуба	Размер на загубата, вече възстановена от дружеството чрез дейностите по ограничаване на последствията от събитието
Загуба, възстановена чрез механизми за прехвърляне на риск	Размер на загубата, вече възстановена чрез механизми за прехвърляне на риск
Загуба, която се очаква да бъде възстановена	Размер на загубата, която се очаква да бъде пряко възстановена или чрез механизми за прехвърляне на риск
Свързаност с друг вид риск	Свързаност с кредитен / пазарен риск
Търгуване и продажби	Загуба, разпределена в тази група дейности
Управление на активи	Загуба, разпределена в тази група дейности
Управление на портфейли	Загуба, разпределена в тази група дейности
Категория за вид събитие	Посочва се вид събитие, водещо до загуба, съгласно класификацията по Таблица № 1
Дата на настъпване	Датата, на която събитието е настъпило
Дата на признаване	Датата, на която събитието е регистрирано в информационната система на дружеството
Дата на първото плащане чрез механизми за прехвърляне на риск	Дата на първото получено плащане по застрахователна полица или чрез други механизми за прехвърляне на риск
Дата на последното плащане чрез механизми за прехвърляне на риск	Дата на последното получено плащане по застрахователна полица или чрез други механизми за прехвърляне на риск

Принципи и Стратегия за управление на операционните рискове:

1. Въведение:

Операционен риск е рискът от загуба, произтичаща от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси, хора и системи, или от външни събития. Включва в себе си и правен риск. Операционният риск е с изключително широк обхват. В ежедневната дейност могат да бъдат разграничени много и различни източници на този риск, като напр. погрешно въвеждане на данни, неоторизиран достъп, неоторизирана търговия, вътрешна измама, погрешна преценка, стрес, дискриминационно отношение, прекъсвания в софтуер/ хардуер, срив в телекомуникациите, програмни грешки, компютърни вируси, прекъсвания в храненето, природни бедствия, тероризъм, грабеж, измами с кредитни карти, компютърни престъпления и други.

2. Цел

Определяне на методологията и основните изисквания и правила, които трябва да бъдат следвани за откриване, оценка, преглед и контрол / намаляване на операционния риск в КБСУИ. Определяне на ролите и отговорностите на всички служители и звена в дружеството, заети със създаването и практическото прилагане на **системата** за управление на операционния риск.

3. Идентифициране на операционният риск и оценка на риска

За откриване и разграничаване на операционния риск от другите видове риск, КБСУИ използва Триизмерен 3-D модел (рискови категории, процеси и бизнес линии), който спомага за разкриването, определянето и локализирането на източниците и концентрацията на операционен риск в дружеството.

3.1. Рискови категории (класификация на операционните събития) - първо измерение на модела

С цел по-точно разпределяне на операционните събития по рискови категории в зависимост от първопричината за тяхното възникване, в КБСУИ са въведени **седем основни рискови категории и петнадесет под-категории**.

3.1.1. Изпълнение, доставка и управление на процеси

Загуби от невъзможност да се осъществи транзакция или управление на процес. Тези инциденти не са предумишлени.

3.1.1.1. Човешка грешка при изпълнение и/или експлоатация

Включва: грешки и / или пропуски, които са допуснати при обработката на дадена транзакция, в случаите при които допуснатите грешки не са резултат от некоректно подадени / попълнени данни.

Примери:

- Неправилно предаване или въвеждане на данни/информация при комуникация (когато това не се дължи на грешки в използваните данни);
- Грешка при въвеждане и обработка на данни/транзакции, поддръжка или зареждане на данни в друга система;
- Пропуснати срокове и неизпълнение на задължения;
- Погрешно осчетоводяване или вписване на данни;
- Некачествено изпълнение на поставени задачи;
- Друга грешка при изпълняване на задълженията;

В ежедневната дейност това са: при изпълнение на нареждания за плащане - грешка в преведената сума или валута; превод по/от грешна сметка, грешка в Банката на получателя;

насочен през грешен кореспондент валутен превод; дублиран превод, файл; изпълнение на превод по грешен валутен курс; неизпълнение на преводи в срок

3.1.1.2. Управление и работа с данни

Некоректни или неактуални данни, (вкл. трудности при навременния достъп до (качествени) данни от различните звена на дружеството), които са необходими за извършване на дейността. Тази рисковата категория се свързва с използването и разчитането на наличната в системите или под друга форма информация (неосъвременени документи и т.н.).

Примери - некоректните данни могат да произтичат от:

- Некоректно пренасяне на данните;
- Неправилно разделение между тестовите системи и системите в “жива” среда;
- Неправилна подмяна на документи;
- Грешки при съхраняване или извличане на данни;
- Слабости, свързани с поддържане на необходимите данни, имащи отношение към съответната операция.

В ежедневната дейност, това са: използване на погрешно въведени данни в клиентската картотека, като: ЕИК/БУЛСТАТ, име/наименование, данъчен номер, адрес; липса на документи.

3.1.1.3. Мониторинг и отчетност

Включва: неадекватно изпълнение на нормативно регламентираните задължения, свързани с отчетни дейности, в резултат на което се констатират: наличие на грешки, недостатъчна информация в задължителни отчети към регулаторни и други външни органи, както и ненавременна представяне на такива.

Примери:

- Неспазване на задължително изискване за представяне на отчетност;
- Некоректен отчет (причиняващ разходи);

В ежедневната дейност това са: неточно въведена информация, невъвеждането на такава в задължителните отчети.

3.1.2. Прекъсване на дейността и системни сривове

3.1.2.1. Инфраструктура и системи

Включва: прекъсване (пълно или частично) на дейността на дружеството или на нейна структурна единица поради срив в информационни системи и/или захранващите системи. Загубите се измерват съобразно времето, което е необходимо за възстановяване работата на ИТ системите и засегнатите дейности на дружеството.

Примери:

- Неизправности в хардуер/апаратура;
- Програмно осигуряване/софтуер;
- Срыв в телекомуникационните системи;
- Прекъсване на комуналните услуги/повреди (елетропреносна, водопреносна и др.мрежи).

В ежедневната дейност това са: прекъсване на линиите, осигурени от телекомуникационния доставчик, спиране на електрозахранването, забавата в придвижването към офисите на дружеството на нареждания чрез системите за електронно и интернет банкиране, срив в системите за приемане на поръчки.

3.1.3. Клиенти, продуктови и бизнес практики.

Тази рисковата категория включва: загуби, възникващи от неумишлено или небрежно изпълнение/неизпълнение на служебните задължения към определени клиенти (включително изискванията за доверителност и правилен подбор), или от естеството или характеристиките на продукта.

Основните характеристики са:

- Задължението е директно насочено към клиента, съгласно корпоративната стратегия и нормите за поведение в КБСУИ;
- Тези действия обикновено нарушават или договорни споразумения или законите, регулиращи финансовите или търговските дейности.

3.1.3.1. Неспазване на изискванията за работа с клиенти (некоректно отношение), оповестяване и доверители.

Включва: пропуск на служител или агент да се увери, че осигурява подходящите продукти и услуги на клиент, или да изпълни всички задължения и отговорности, които са му вменени при обслужването на доверители.

Въпросът, на който трябва да бъде отговорено е “Интересуваме ли се от нашите клиенти или само от КБСУИ?”

- Незачитане на интересите на доверителя;
- Нарушаване на правилата за работа с клиенти - коректност/разкриване на информация (набиране на неподходяща информация при процеса на опознаване на клиентите и т.н.)
- Проблеми, свързани с изискванията за уместност и оповестяване на информацията;
- Разгласяване на конфиденциална информация;
- Нарушение на отговорностите на портфолио мениджъра.

В ежедневната дейност това са: съобщаване на конфиденциална информация на клиент в присъствието на друг клиент, коментиране с трети лица на конфиденциална информация или станала достъпна при осъществяване на служебни задължения, разгласяване на договорености с клиент.

3.1.3.2. Неподходящи /неправилни бизнес или пазарни практики

Дружеството не успява да изпълни своите договорни задължения; налице са неволни, небрежни действия (неспазване на процедури) или неправилни практики (пропуски в процедури и/или инструкции), довели до реализиране на загуби за дружеството.

Тази категория се отнася до това дали КБСУИ има съмнение, че участва в некоректни бизнес практики или е жертва на такива практики от друга страна.

Примери:

- Неправомерна търговия/пазарни практики;
- Манипулиране на пазара;
- Търгуване, основано на вътрешна информация (за сметка на КБСУИ);
- Нелицензирана дейност;
- Нерегламентирани търговски и пазарни дейности (неспазването на разпоредби и стандарти, които са в съответствие със законодателните норми и други регулаторни изисквания);
- Действия, свързани с пране на пари;
- Дискриминация/различно третиране на пазара, клиентите или в обществото като цяло;
- Нарушаване на съществени договорни клаузи.

В ежедневната дейност това са: ненавременно обновяване на вътрешни за КБСУИ документи във връзка с новоприети, отменени или променени законови изисквания, което може да доведе до налагане на санкции на КБСУИ от регулаторни органи или до недоволство на клиенти; неидентифициране на клиентите, включително и в случаите, при които липсва надлежно упълномощаване (изтекъл срок на пълномощно, липса на такова) и др.

3.1.4. Вътрешна измама

Вътрешни лица:

- Извършителят трябва да е използвал своята позиция в компанията или специфичен достъп до активи/информация, за да извърши измама (или подпомогне извършването на измама). По време на деянието лицето трябва да е било служител на компанията;

- Включително временно нает/и;
- Включват се и лица служител/и на други организации, които са под прякото ръководство или надзор на компанията, заети по трудови правоотношения; включително и маркетингови/търговски агенти;
- Деянията, попадащи в тази категория (както и при външната кражба/измама), нарушават действащите обществени закони, считат се за престъпление и са наказуеми.

3.1.4.1. Неправомерна/неоторизирана дейност

Няма материално облагодетелстване, а намерение за увреждане на организацията. Възможни са нефинансови изгоди от укриване на лошо представяне/изпълнение/резултати или осигуряване на облаги за приятели или роднини на извършителя.

Това могат да бъдат загуби от непозволено заемане на позиции на пазара, включително непозволено търгуване с продукти, сключване на неоторизирани сделки и тяхното преднамерено неотчитане.

Основните характеристики са:

- Намерение за избягване/пренебрегване или осуетяване на контроли;
- Нарушаване на вътрешни ръководни правила или политики, регулиращи обхвата на дейността и лимитите на компетенции на всеки служител;
- Дружеството е фактическият потърпевш, независимо дали пряко или косвено;
- Може да включва присвояване на правомощия (надхвърляне на вътрешните лимити, за спиране на загуби /'stop loss'/, кредитни лимити и др.);
- В общия случай не може да бъде търсена отговорност от служител/и по съдебен ред. Ако това е възможно, то събитието попада в една от другите категории измама.

Примери:

- Преднамерено неотчитане на транзакции;
- Неразрешени операции (с парична загуба);
- Умишлено погрешно оценяване на пазарни позиции;
- Неоторизирано поемане на позиции.

3.1.4.2. Вътрешна измама и кражба

Паричното (финансово) облагодетелстване е предпоставка.

Загуби, дължащи се на умишлени действия с цел измама, неправомерно придобиване на собственост или заобикаляне на нормативната база и/или вътрешните правила на дружеството, при които има замесено поне едно вътрешно лице. Изключение от тази категория правят случаи, свързани с дискриминация и злонамерено увреждане.

Примери:

- Кражба, изнудване, незаконно присвояване, обир, противозаконно придобиване на активи;
- Злоупотреба с активи;
- Фалшифициране на документи;
- Разпореждане с чужди сметки (кражба на самоличност);
- Данъчни нарушения/отбягване на данъци;

- Даване на подкупи/рушвети;
- Търговия, основана на вътрешна информация (обслужване на чужди интереси).

3.1.4.3. Вътрешна измама/ кражба чрез ИТ системи

Паричното (финансово) облагодетелстване е предпоставка.

Тази категория се отнася за всички събития на неоторизиран достъп до системите или електронни файлове с данни, с цел персонално облагодетелстване от или с помощта на служител/и, дори и ако събитието попада в друга категория (като обща “Вътрешна измама”), при условие че беше извършено по друг начин.

Случаите в тази категория са тези извършени за персонална облага (кражба на самоличност с цел печалба и др.). Събития със зловреден характер (напр. разпространяването на вируси и др. подобни) се класифицират в категория 2.1.3 “Злонамерено увреждане”/2.1.3.4 “Вътрешна системна сигурност – Злонамерено увреждане”.

3.1.5. Безопасност на труда и работен процес

Включва: загуби, възникващи от действия, които са в несъответствие с нормативната база и правилата, отнасящи се до работния процес, безопасността на труда, плащания по искове за обезщетения и от събития, свързани с дискриминация.

3.1.5.1. Незащитане на персонални особености/различия и дискриминация

Включва: загуби, породени от действия, които са в разрез със законодателството или вътрешните правила, свързани с дискриминация или сегрегация на служители.

Дискриминация или сегрегация на работното място са различни от събития, имащи публичен характер и включващи клиентите или обществото като цяло. Последните се категоризират в 3.1.3.2. “Неподходящи/неправилни бизнес или пазарни практики”.

3.1.5.2. Взаимоотношения с персонала

Категорията включва загуби от изплащането на обезщетения, социални разходи и разходи, свързани с прекратяване на договори на служители, в т. ч. и вследствие претенции на профсъюзни организации. Тук могат да се отнесат и загуби, реализирани в резултат на проведени стачки, както и от други форми на организирани действия от страна на служители и/или агенти, довели до съществено прекъсване на работата и/или до недоволство от страна на клиентите.

Разходите, свързани със спорове и/или приключване на трудови взаимоотношения, когато те са част от общия стратегически/бизнес процес, не се включват в тази категория, освен ако няма конкретни грешки или неправомерни действия, които се проявяват по време на този процес.

3.1.5.3. Безопасна работна среда

В тази категория са включени изисквания за сигурност на работното място и задължителните застрахователни програми. Това са загуби, реализирани от действия, които са в разрез с трудовото законодателство, нормативните актове за защита на здравето и безопасността на служителите, агентите и на трети страни вследствие на недобра работна среда, осигурена от дружеството.

Примери:

- Събития, свързани с неспазване на правилата за безопасност на труда и опазване здравето на служителите;
- Обезщетения, изплатени на служители (напр. вследствие на физически травми, получени от служители по време на изпълнение на служебните задължения).

3.1.6. Повреда на физически активи

Загуби, вследствие на унищожаване или щети върху материални активи в резултат на природно бедствие, инцидент или други събития.

3.1.6.1. Природни бедствия и други инциденти

Загуби, възникващи от унищожаване или увреждане на материални активи вследствие на природни бедствия или други произшествия;

Примери:

- Наводнения, градушка, бури;
- Земересения;
- Пожар.

3.1.6.2. Произшествия и обществен ред/сигурност

Примери:

- *Инциденти (например със служебни автомобили), които могат да включват увреждания и на лица, които не са служители на Банката;*
- *Подхлъзване и падане на лица, които не са служители;*
- *Загуби, вследствие на нарушения на обществените/екологичните норми (азбест в стените, невъзможност за контрол на предизвикано замърсяване, др.).*

3.1.7. Външна измама

3.1.7.1. Външна измама/краба чрез ИТ системи с облагодетелстване()

Включва: Загуби, реализирани в резултат на външно проникване (от неслужители с цел облагодетелстване) в информационните системи на дружеството (инфраструктура и данни), манипулиране и умишленото предизвикване на повреди в системите.

Случаите, попадащи в тази категория, задължително са с цел лична облага (присвояване на самоличност, с цел облагодетелстване и др.).

Примери:

- Хакерски атаки/пробиви;
- Кражба на информация (с финансова загуба);
- Фишинг /Phishing/.

3.1.7.2. Външна кражба и измама с облагодетелстване()

Загуби, дължащи се на умишлени действия с цел измама, неправомерно придобиване на собственост или заобикаляне на нормативната база от трети лица, без участието на вътрешни за дружеството лица и изключвайки злонамерено увреждане.

Основните характеристики са:

- Има намерение за измама;
- Извършителят търси лично облагодетелстване (или облагодетелстване за свой близък или приятел), за сметка на компанията;
- Кражба и измама, нарушаваща обществените закони, приложими към всички лица и носеща наказателна отговорност;
- Компанията е жертва на измама (директна или чрез обезценка на активи, които компанията е задължена да съхранява).

Примери:

- Изнудване, злоупотреба

- Фалшифициране
- Злоупотреба с активи
- Присвояване на сметки/самоличност.

3.2. Бизнес процеси/функции

Бизнес функциите описват общ модел на процесите в дружеството, с оглед постигане на по-точни резултати в оценката на операционния риск. Те представляват второто измерение на 3D модела.

Видове бизнес функции в КБСУИ:

3.2.1. Продажби

3.2.1.1. Разработване и одобрение на продукти и услуги

Обхваща процеса от идентифицирането на първоначалната идея за създаване на нов продукт или услуга, всички аспекти на проучването, описанието и развитието на продукта/услугата, проучване на клиентската сегментация, приложимото законодателство, подготовка за пласиране на продукта/услугата оценката на риска, изграждането на маркетингови кампании, обработка на продукта и счетоводното му отчитане, до момента на окончателното одобрение на продукта от съответния компетентен орган. Това включва както всички нови продукти, така и промени и подобрения на съществуващи дефекти в продуктите и грешки на моделите.

3.2.1.2. Търговски агенти, контрагенти и партньори

Това е процес, при който КБСУИ използва услугите на трети страни (канални за дистрибуция - брокери, посредници и агенти) при продажбата на продукти и услуги на клиенти, включително и избора на процес за одобрение на тези партньори. Това също така включва конфликти с партньорите и незадоволително представяне.

3.2.1.3. Комуникация и консултиране на клиенти

Контакт с клиент с цел установяване на нуждите, консултиране и представяне на спектъра от предлаганите от дружеството продукти и събиране на основна информация за изготвяне на оферта. Това включва консултацията относно рисковете на даден продукт при стандартизиран и индивидуализирани продукти..

3.2.2. Обработка и документиране

3.2.2.1. Консултантски услуги

В тази бизнес функция се включват всички дейности на дружеството по предоставянето на консултации на клиенти, както и предлагането на съвети на външни лица под каквато и да било форма. Тук се включват и консултации по отношение на продуктите на дружеството, които обичайно се предлагат на клиентите с цел генериране на приход.

3.2.2.2. Ценообразуване и котировки

Калкулиране и/или определяне на цени, такси и комисиони на предлаганите от дружеството продукти и услуги, независимо от начина им на оповестяване/ договаряне.

3.2.2.3. Обработка на нареждания и инструкции от клиенти

Приемането, документирането и предоставянето за изпълнението на инструкции или нареждания от трети лица, получени от всички канали за дистрибуция, с които дружеството работи. Включва всякакъв вид последващо управление и наблюдение на непредоставени или неизпълнени инструкции и нареждания, както и предоставянето на услуги, несвързани с изпълнение на транзакции. Изпълнението на тази бизнес функция обикновено инициира по-нататъшна обработка и извършване на оперативни дейности.

3.2.2.4. Лимити (проверка, потвърждение и актуализиране)

Проверка на лимитите, по време на изпълнение на транзакции, актуализация на използваните лимити и размери на експозициите.

3.2.2.5. Осчетоводяване на транзакции

Всички аспекти на текущото осчетоводяване на транзакции (вкл. комисионни, актуализиране на свързани записи, салда по сметки, авоари и/или портфейли, позиции и провизии, като резултат от операции с предлагани продукти или услуги) по клиентски или ностро сметки.

3.2.2.6. Клиентска документация

Цялата изисквана по закон документация на клиента (и нейното съхранение), свързано с бизнес отношенията, които дружеството има с този клиент.

3.2.3. Администриране и операции

3.2.3.1. Обработка и изпълнение на транзакции

Всички действия между първоначалното предаване за изпълнение на транзакция и окончателното плащане (сетълмент). Това включва процесът по събиране на средства, администриране на сделки и всяка друга дейност, необходима за завършването на една транзакция.

3.2.3.2. Отчетност към клиентите

Включва процесите по подготовка, генериране и предоставяне на стандартна клиентска информация или всякаква друга информация при поискване от клиента. относно извършени транзакции, документация, правни договори или потвърждения и договори. Включват се процеси по оценяване на клиентски активи и състояния на сметки.

.

3.2.2.3. Вътрешни оценки

Състои се от процесите по формиране на оценките на всички вътрешни транзакции, активи, задължения и авоари, независимо дали са направени на база на текущи пазарни цени, исторически или други справедливи стойности, включително и актуализацията на съответните записи.

3.2.2.4. Плащания и сетълмент

Процесът по плащане/сетълмент за финансовите инструменти.

3.2.4. Други дейности

3.2.4.1. Равнения и отстраняване на несъответствия

Всички действия по равнение на салда до окончателното установяване, включително чрез проверка на вътрешните и външните записи и вземане на решение за предприемане на мерки по отношение на допуснати различия и искове, повдигнати срещу или от дружеството.

3.2.4.2. Проблемни активи

Управление на проблемни активи, събиране на вземания по проблемни активи. Например облигация, чиито емитент не може да изплаща купоновите плащания.

3.2.4.3. Управление на ликвидността

Тази функция осигурява навреме необходимата ликвидност на Фонда. Всички вътрешни дейности по управление и наблюдение на паричните наличности, прогнозиране на изискванията за бъдещи парични потоци и текущото управление на ликвидността, в съответствие със законовите изисквания.

3.2.4.4. Централизирана счетоводна система

Всички аспекти по осчетоводяване на операции, които като цяло формират системата на осчетоводяване.

3.2.5. ИТ и инфраструктура

3.2.5.1. Внедряване на софтуер

Разработване/избор, тестване, внедряване и поддръжка на софтуер, както и на интерфейси, подобрения и доработки, приложения и управление на проекти.

3.2.5.2. Инфраструктура и мрежи

Осигуряване/избор, инсталация и текуща поддръжка на хардуер и всякаква технологична инфраструктура и мрежи, както и изграждане и текущо подобряване на технологичните архитектури.

3.2.5.3. Системна (ИТ) сигурност

Изграждане и поддържане на всички форми на технологична защита, включително и дефинирането и поддържането на вътрешни и външни потребители, както и създаването и поддържането на инфраструктура за предпазване и предотвратяване на неоторизиран достъп. Тази функция осигурява основен защитен механизъм срещу вируси (отказ от услуга), хакерство и пробив.

3.2.6 Финансов контрол и Счетоводство

3.2.6.1. Контролинг

Обхваща процеса по бюджетиране (разработване, текущ контрол, актуализиране и отчитане на изпълнението), управление на разходите, регулярна съпоставка между бюджетните данни и реалните, поддържане на обща база данни (data warehouse), анализиране и интерпретиране на събраната информация и отчитане на резултатите пред ръководството.

3.2.6.2. Счетоводство и данъчно облагане

Всички дейности, свързани с периодичното изготвяне, проверка и одитиране на финансова информация (Баланс, ОПР, Годишни Финансови Отчети) и отчетност за надзорни цели, включително и всички публикации, свързани с тази информация. Данъчно облагане - данъци:

изчисляване на данъци, изготвяне на данъчни отчети и плащането, прихващането и възстановяването на данъци на Банката и за клиенти.

3.2.7. Контрол

3.2.7.1. Управление и контрол на риска

Всички дейности, свързани с независимия контрол на риска (кредитен риск, пазарен риск, операционен риск и др. видове риск).

3.2.7.2. Вътрешен и външен одит

Всички дейности, свързани с вътрешния и външен одит (вкл. разследване за пропуски в контрола, по-значими загуби или предполагаеми несъответствия в политиките и процедурите).

3.2.7.4. Правно консултиране, нормативен контрол и законосъобразност

Всички дейности, свързани с правните (включително инициране, управление и приключване на съдебни спорове) и законовите аспекти.

3.2.8. Управление на човешките ресурси

3.2.8.1. Развитие на персонала

Функциите по управление на персонала от набирането/назначаването (вкл. подписване на договор за трудово-правни взаимоотношения), организиране на обучения, периодична оценка, повишаване в длъжност и др.

3.2.8.2. Услуги за персонала и социални придобивки

Всички административни дейности, свързани с управлението на човешките ресурси, като определяне и администриране на възнаграждения/бонуси/, комисионни, пенсионни схеми, социални придобивки и програми за информирание и развитие до момента на прекратяване на трудовите правоотношения с конкретния служител.

3.2.9. Административни услуги

3.2.9.1. Охрана и сигурност

Всякакви дейности и мерки, свързани със сигурността и предприети за охрана на служители, съоръжения, помещения и други активи.

3.2.9.2. Управление на имуществото и застрахователно покритие

Всички дейности, свързани с управлението на нефинансови активи (недвижимо имущество, превозни средства, техническо оборудване, инвентар и др.), включително осигуряването на необходимата среда за работа на персонала, клиентите и осигуряване на ефективна вътрешна или външна застрахователна защита (периодично преразглеждане на застрахователните изисквания, обезщетения по покрити застрахователни събития и всякакви обезщетения от трети страни).

3.2.9.3. Външни доставчици и партньори

Всички дейности по управление на връзките с доставчици: избор, оценка, наемане, сключване на договор, преглед, управление качеството на договорените услуги, управление на изнесените дейности (outsourcing), включително Споразумения за извършване на услуги (SLA), както и управление на задълженията.

3.2.10. Непрекъсваемост и възстановяване при бедствия и аварии

3.2.10.1. Осигуряване на непрекъсваемост на дейността и планове за действие при непредвидени обстоятелства

Всички дейности, свързани с осигуряване непрекъсваемост на дейността и възстановяване от кризисни ситуации (изграждане на процес, разработване и тестване на планове за действие, валидация, обучение, оценка на ефективността, преразглеждане и актуализация, поддръжка и т.н.) на тези планове.

3.3. Бизнес линии

Третото измерение на модела може да се опише посредством Таблицата по-долу.

За по-прецизно оценяване на рисковете от операционни събития, бизнес линиите се разделят по продукти.

Бизнес линии	Продукти	Списък на дейностите
Търгуване и продажби	Дялове в Договорните фондове	Пласмент и продажби Консултации
Управление на портфейли Доверително управление	Доверително управление на средства/фондове;	Управление на портфейли Други форми на управление на активи

4. Оценка на риска

Процедура за оценка на риска

При оценка на операционния риск, КБСУИ използва триизмерния /3D/ матричен модел, в който намират отражение рисковите категории, бизнес процесите и бизнес линиите, описани в т.3.

Моделът е свързан с изготвяне на рискови карти, чрез които всяка отделна рискова категория се съпоставя с всяка бизнес функция за съответния продукт/група дейности. В точката на пресичането им, наречена рискова зона, е съсредоточен операционен риск, който подлежи на количествено измерване.

Оценката на операционния риск се базира на идентифицираните рискове и се извършва на две нива, чрез изготвяне на рискови карти:

↳ **на общо за КБСУИ ниво**, в което намират отражение всички бизнес процеси/функции и рискови категории, без разделяне на дейността по групи дейности (бизнес области); рисковите карти на това ниво се изготвят на база организирани съвместни работни срещи с участието на експерти, работещи в различни области на КБСУИ;

↳ **по отделни Бизнес направления**; в това ниво намират отражение само рисковите категории и бизнес функции, имащи отношение към разглежданата бизнес линия или конкретен продукт; рисковите карти на това ниво се изготвят също с помощта на експерти, имащи задълбочени познания и подходящ опит по отношение на разглежданите банкови продукти и услуги.

(Изм. с решение на УС на едноличния собственик на управляващото дружество от 20.07.2022г.) Според стандартите и политиката на „Кей Би Си Банк България“ ЕАД, в оценката на риска се включват всички съществени за институцията рискове и в този смисъл се зачита и оценява и репутационния риск.

Служителят, отговорен за осъществяването на контрол върху управлението на операционния риск в КБСУИ, съдейства на експертите от различните области, като им оказва методическа помощ в процеса на изготвяне на рисковите карти по бизнес направления и на общо за дружеството ниво.

5. Преглед на операционния риск

Всички операционни събития, които носят загуба - ефективна загуба надвишаваща 1000 евро, както и такива с потенциална такава, надвишаваща 10 000 евро, следва да се докладват на служител “Управление на риска” от отговорен служител и да се регистрират в базата данни за операционни събития.

6. Редуциране на риска

Член на Управителния съвет трябва да определи поне един служител, отговарящ за изпълнението на задачите, свързани с управлението на риска. Същият участва активно в дефинирането на индикаторите за ранно предупреждение и изготвянето на мерки за третиране при необходимост. Всички планове за третиране на риска се разглеждат и одобряват от УС на КБСУИ.

7. Сценарийни анализи

Сценарийните анализи описват събития, вероятността от настъпването на които е малка, но същите биха оказали огромно влияние върху дейността на дружеството във връзка с дейността на Фонда. Понякога сценариите могат да бъдат причислени към стрес тестовете.

Сценарийните анализи се изготвят от риск мениджърите, съвместно със служителя, отговарящ за осъществяването на контрол върху управлението на операционния риск. Всички сценарийни анализи се разглеждат и одобряват от УС на КБСУИ.

При въвеждането на нови тип услуга / продукт, в зависимост от естеството, риск мениджърът, отговорен за дадената бизнес линия изготвя сценарийен анализ, като съгласува същия със служителя, отговорен за контрола върху операционния риск.

8. Отчитане на риска

Този раздел определя минималните процедурни изисквания, свързани с отчетността на операционния риск към УС на КБСУИ, във връзка с дейността на Фонда.

По инициатива на отговорника по осъществяването на контрол върху управлението на операционния риск в КБСУИ, при необходимост се свиква заседание на УС на КБСУИ. На заседанията на УС се разглеждат:

- ↳ Всички промени, свързани с КРИ (приемане на нови, отмяна на съществуващи, промяна в лимити на действащи индикатори и други);
- ↳ Отчитане статуса на индикаторите на тримесечна база,
- ↳ Отчитане на регистрираните до момента събития в базата данни за операционни събития
- ↳ Евентуални промени в / преразглеждане на одобрените рискови карти, извън периода за тяхното преразглеждане, в случаите на констатирани високо-рискови фактори в дадена бизнес функция/ линия или при включването на нова такава;
- ↳ Евентуални промени в / преразглеждане на одобрените сценарийни анализи, извън периода за тяхното преразглеждане, в случаите, при които се включва нова бизнес функция/линия;
- ↳ Други.

9. Стратегия за развитието на управлението на операционния риск.

Целта на настоящата план е да се очертаят стъпките по развитието на стратегията за управление на операционните рискове в „Кей Би Си Управление на инвестиции“ ЕАД, във връзка с дейността на Фонда.

1. Идентифициране на ключовите рискови идентификатори и представянето им на УС на КБСУИ.
2. Съставяне на карта на процесите в дружеството, включваща разпределението на задачите и отговорностите на звената при всеки един от процесите.
3. Даване на код за всеки един участник в даден процес, както и кодифициране на всеки един от процесите.
4. Измерване статистически на точките, в които са концентрирани най-много събития.
5. Усъвършенстване на организацията, създавайки ясни правила и инструкции за всеки един от процесите.
6. Номиниране на отговорници по звената, които да отговарят за качеството на данните, които се използват и подават.
7. Изготвяне на стратегия за редуциране на риска, чрез сключване на застраховки и други механизми за прехвърляне на риска.
8. Изготвяне на правила за сътрудничество със служител „Нормативно съответствие“ на дружеството.
9. Номиниране на служителите, които ще са отговорни за следенето на процесите, протичащи в звената на дружеството.

10. Провеждане на стрес тестове

1. Управляващото дружество извършва веднъж годишно стрес тест на ликвидността и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на колективната инвестиционна схема;
2. В срок от 30 дни след приключването на проведения стрес тест, управляващото дружество уведомява заместник-председателя на КФН за резултатите от него, които представя в доклад, както и за предприетите действия по промяна на политиката ако такава е нужна;
3. При изготвяне на стрес-тестовете ще бъде използвана информация, предоставена от Главната схема.

Настоящите правила са приети с решение на Едноличния собственик на Управляващото дружество по протокол от 29.08.2017г. и от 14.11.2017г.

Последните промени в правилата са приети с протокол на Едноличния собственик на УД Кей Би Си Управление на инвестиции” ЕАД по протокол от 20.07.2022 г. и 23.08.2022 г., и одобрени от заместник-председателя на КФН на 12.09.2022 г.